

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๖

ธรรมจักร

คำว่าธรรมมีอยู่ คำว่าธรรมประเสริฐสุดในโลก ไม่มีอะไรเสมอไม่มีอะไรเทียบได้ คือ ศาสดาองค์เอก ได้แก่ พระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ ท่านทรงแสดงมาจากคำที่ว่า “ธรรมมีอยู่” คือมีอยู่ในพระทัยท่าน ธรรมประเสริฐ คือ ประเสริฐในพระทัยท่าน ท่านทรงรู้ทรงเห็นทรงสัมผัสสัมพันธ์ ทรงเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างจิตกับธรรม ไม่ได้แยกได้แยะไปที่ไหน ๆ เลย นี่คือนั่นผู้มีพระเมตตาตาสงสารและรื้อชนสัตว์โลกจำนวนมากมายแต่ละพระองค์ ๆ ทรงนำมาสั่งสอนโลก ไม่ใช่คนมีกิเลสหนาปัญญาหยาบ หรือปัญญาที่บুদ্ধกิเลสครอบงำหัวใจ แล้วนำโอวาทของกิเลสออกมาหลอกหลวงโลก แต่เป็น ศาสดาองค์เอกไม่มีกิเลสแม้ชนิดหนึ่งเข้าเคลือบแฝงในพระทัยนั้นเลย พระทัยทั้งดวงเป็นธรรมทั้งแท่ง ว่าธรรมมีอยู่เท่านั้นก็กระเทือนพระทัย ธรรมประเสริฐเลิศโลกคือเหนือกว่าโลกก็กระเทือนในพระทัย

การแสดงออกด้วยพระเมตตา พระเมตตานั้นก็เต็มอยู่ในพระทัย ไม่มีคำว่าตัน ๆ เด่า ๆ ไม่มีคำว่าเป็นเงา ๆ ด่า ๆ ต่าง ๆ แต่เป็นเนื้อเป็นหนังเป็นองค์แห่งธรรมแท้เต็มอยู่ในพระทัย สั่งสอนโลกด้วยพระเมตตาจริง ๆ และสอนด้วยความถูกต้องแม่นยำตามธรรมชาติที่มีอยู่นั้น คือตามธรรมที่มีอยู่ลึกตื้นหยาบละเอียดหนาบง ในขณะเดียวกันสิ่งใดที่เป็นภัยต่อความสว่างก็คือความมืด สิ่งที่เป็นภัยต่อธรรมก็คือกิเลส ซึ่งถือสถานที่คือจิตดวงเดียวเป็นที่อยู่เป็นที่อาศัยเช่นเดียวกันหมด และคำว่าธรรมมีอยู่แต่ที่ยังไม่ได้ตรัสรู้ก็ไม่ได้ทรงแสดงว่าอย่างไรเลย เพราะไม่มีไม่รู้ไม่เห็น กิเลสก็ไม่สามารถจะแจงออกมาได้ว่าเป็นประเภทใด ๆ ต่อประเภทใดบ้าง ทั้ง ๆ ที่เป็นข้าศึกอยู่เต็มหัวใจ เต็มพระทัยของพระพุทธเจ้าแต่ละพระองค์

แต่เมื่อได้ทรงรื้อฟื้นหรือได้ทรงขุดค้นอรรถธรรมโดยหลักธรรมชาติ โดยหลักสัพพัญญูที่ทรงชวนชวนเอง ทรงรู้เองเห็นเองได้ประจักษ์พระทัยแล้ว จึงได้นำทั้งเหตุทั้งผลของธรรม นำทั้งเหตุทั้งผลของกิเลสซึ่งเป็นตัวภัย ประกาศแก่สัตว์โลกซึ่งมีจิตนิสัยหรือพื้นเพต่าง ๆ กัน ให้เป็นที่เข้าใจโดยลำดับลำดับ เฉพาะอย่างยิ่งท่านผู้ที่เห็นโทษเห็นภัยเต็มหัวใจอยู่แล้ว แต่ไม่สามารถที่จะเสาะแสวงหาทางออกได้ เมื่อได้ฟังกระแสเสียงแห่งธรรมจากพระพุทธเจ้าเพียงเท่านั้น ก็เป็นเหตุให้กระเทือนจิตใจทั้งฝ่ายโทษทั้งฝ่ายคุณ แล้วพยายามชวนชวนหรือตะเกียกตะกายสุดความสามารถตั้งแต่ขณะเริ่มแรกนั้นเลย

ในศาสดาองค์ปัจจุบันของเรานี้ก็คือพระเบญจวัคคีย์ทั้งห้า พอทรงแสดง เทวเม
ภิกขเว อนนุตตา ปพฺพชิตน น เสวิตพฺพา เท่านั้น ก็ได้ทราบว่าเป็นเครื่องหลอกลวง
สัตว์โลก ยังไม่ใช้ทางแห่งธรรม แม้จะปฏิญาณตนหรือเข้าใจว่าตนดำเนินว่าถูกต้องทางก็
ตาม แต่ยังเป็นทางของกิเลสไม่ใช่ทางของธรรม การทำตนให้ลำบากเปล่า ๆ โดย
เจตนาที่มุ่งอรรคมุ่งธรรมแต่ทำไม่ถูกต้อง มันเป็นแผนการของกิเลสไปเสียนี้หนึ่ง การ
ประกอบตนให้หมกมุ่นอยู่กับกิเลสระคะตันทะมวล ซึ่งเป็นรังของกิเลสล้วน ๆ นั่นก็
คือดำเนินหรือถูกกิเลสจูดลากไปโดยไม่ต้องสงสัยหนึ่ง สิ่งที่จะทวนกระแสแห่งทางทั้ง
สองเงื่อนไขก็คือ มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุภรณิ ญาณภรณิ อุป
สมาย อภิญฺญา ย สมฺโพธาย นิพฺพานาย สํวตฺตติ เสยฺยถิํ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกป
โป ไปเลย ในส่วนที่เป็นข้าศึกก็ทรงแสดงให้ทราบในเบื้องต้นแล้วว่า เสยฺยถิํ กามตณฺ
หา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา อันนี้เป็นเรื่องของกิเลส

เรื่องการทำตนให้ลำบากเปล่า ๆ ก็บอกแล้ว ไม่เกิดประโยชน์อะไร ประกอบขึ้น
ด้วยทุกข์ต่างหาก นี่ก็ได้แสดงไว้แล้ว มาอันดับ ๒ เป็นเรื่องของสมุทัยอย่างชัดเจนก็
บอกไว้ว่า กามตณฺหา ภวตณฺหา วิภวตณฺหา นี่คือธรรมชาติที่จะสั่งสมกองทุกข์ หรือ
พอกพูนทุกข์ให้ทับถมจิตใจของสัตว์โลกไม่มีประมาณกาลสถานที่เลย ก็ทรงแสดงให้
ทราบ จากนั้นก็ทรงแสดง มชฺฌิมา คือความเหมาะสมในการก้าวเดินออกจากสิ่งที่เป็น
ข้าศึก หรือเป็นเครื่องมือที่ทันสมัย เหมาะสมกับการปราบสิ่งที่เป็นข้าศึกทุกประเภท
ออกได้โดยสิ้นเชิงไม่สงสัย

ได้แก่ สมฺมาทิฏฺฐิ สมฺมาสงฺกปโป นี่ก็หมายถึงความฉลาดที่ทรงดำริด้วยความ
ฉลาดแหลมคมโดยธรรม ไม่ใช่เป็นความฉลาดดั่งที่โลก ๆ ทั้งหลายใช้กัน สมฺมาทิฏฺฐิ
สมฺมาสงฺกปโป นี้เป็นความฉลาดทางด้านธรรมะล้วน ๆ ที่จะสามารถแก้กิเลสให้หมด
ไปจากใจได้โดยสิ้นเชิง อุบายที่ออกมาจากความฉลาดนั้นคืออะไรอีก ที่จะแสดงออกใน
การต่อสู้ในการดำเนิน ก็คือ สมฺมาวาจา กล่าวขอด้วยปัญญา เนะ สมฺมากมฺมฺนโ
กระทำขอด้วยปัญญาด้วยความฉลาด สมฺมาอาชีโว เลี้ยงร่างกายและจิตใจด้วยความ
ชอบธรรมด้วยปัญญา สมฺมาวาจาโม เพียรขอด้วยอุบายแห่งปัญญา สมฺมาสติ สมฺมา
สมาธิ ระลึกด้วยอุบายของปัญญาพาให้ระลึก แล้วมีความเหนียวแน่นมั่นคงทางด้านจิต
ใจด้วยอำนาจของปัญญาเป็นผู้นำทาง

ธรรมเหล่านี้แล คือธรรมเครื่องถอดถอนกิเลสทุกประเภทซึ่งเป็นข้าศึกของ
ธรรม เป็นข้าศึกของใจซึ่งเป็นคลังแห่งกิเลส ให้หมดสิ้นไปโดยไม่ต้องสงสัย จะ
ประกอบด้วยดั่งที่กล่าวมาเบื้องต้น พระพุทธเจ้าท่านทรงไว้ จกฺขุภรณิ ญาณจกฺขุก็เกิด
คือคำว่าจกฺขุก็หมายถึงจกฺขุญาณภายในใจล้วน ๆ ไม่ได้นำตาเนื้อไปใช้เลยแม้แต่ชนิด

หนึ่ง ญาณกรณี ซึ่งเป็นความละเอียดแหลมคมของญาณ คือว่าจักขุก็หมายถึงว่าเห็นอย่างชัดเจนด้วยพระจิตที่บริสุทธิ์ ไม่มีสิ่งใดมาปิดบังหุ้มห่อเหมือนอย่างแต่ก่อน ญาณกรณี ทรงหยั่งทราบตามหลักความจริง ไม่ลบหลู่ความจริงที่มีอยู่ มีอยู่อย่างไรทรงรู้ทรงเห็นอย่างนั้น เห็นก็คือจักขุญาณ รู้ก็คือญาณความหยั่งทราบ จึงทั้งทรงรู้ทรงเห็นในสิ่งที่มีอยู่ทั้งหลาย และวิธีการบำเพ็ญ วิธีการหลีกเลี่ยง จะหลีกเลี่ยงอย่างไร วิธีการละการถอดการถอนถอดถอนอย่างไร ทรงสั่งสอนไว้โดยถูกต้องแม่นยำสมบูรณ์เต็มที่

อุปสมาย นี่เป็นไปเพื่อความสงบ ท่านบอกไว้ว่าจะเป็นไปเพื่อจักขุญาณ เป็นไปเพื่อจักขุ เป็นไปเพื่อทำญาณให้แจ้งให้รู้ชัดเห็นชัด เป็นไปเพื่อความสงบร่มเย็น เป็นไปเพื่อความรู้ในแง่ต่าง ๆ อภิญญา เป็นไปเพื่อความรู้แจ้งแทงทะลุ สมุทโธาย เป็นไปเพื่อนิพพาน ธรรมคือ สมมาทิกฺขุ สมมาสวกฺปิโป เป็นต้น จนถึง สมมาสมาธิ นี่เป็นเครื่องมือที่จะยังผู้บำเพ็ญให้เป็นไปเพื่อความเห็นแจ้ง เพื่อความหยั่งทราบ ด้วยความรู้แจ้งเห็นจริง เพื่อความสงบราบคาบ เพื่อความรู้ในสิ่งทั้งหลายที่เรียกว่า ทิปโส ตทียจักขุ เหล่านี้เป็นต้น เป็นไปเพื่อความรู้แจ้งแทงทะลุในกิเลสประเภทต่าง ๆ ไม่มีสิ่งใดเหลือหลอ เป็นไปเพื่อนิพพาน มีมัชฌิมาปฏิปทานี้แลที่เป็นเครื่องมือ นี่ทรงสอนออกมาจากพระทัยที่ทรงบรรจุทั้งหมดทั้งผลไว้โดยสมบูรณ์อยู่แล้ว จึงไม่มีอะไรขาดตกบกพร่อง อะไรที่เป็นภัยก็ทรงแสดงให้เห็นแล้ว สิ่งที่จะเป็นคุณจนกระทั่งถึงมหาคุณก็แสดงไว้โดยถูกต้อง รวมความลงแล้วว่าเป็นศาสดาองค์เอกเป็นผู้ทรงสั่งสอนไว้

ความรู้ทั้งหมดออกมาจากความเป็นศาสดาองค์เอก ออกมาจากความเป็นสัมพัญญ ไม่ได้รับรู้ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน ไม่มีผู้หนึ่งผู้ใดมาให้อุบาย อุบายที่จะแก้กิเลสทั้งหมดด้วยธรรมนี้เป็นอุบายของธรรมล้วน ๆ เกิดจากสัมพัญญ คือรู้เองเป็นเอง ขวนขวายเอง ละได้เอง รู้แจ้งแทงทะลุเอง ทรงนำมาสั่งสอนสัตว์โลกด้วยความรู้ความเห็นความเป็นจริงของพระองค์แต่ละพระองค์ ๆ บรรดาพระพุทธเจ้าทั้งหลายทรงสั่งสอนอย่างนี้ จนกระทั่งได้รู้แจ้งแทงทะลุไปหมดไม่มีสิ่งใดเหลือ การสอนจึงไม่มีแง่สงสัย แม้แต่แง่เดียวหรือแง่หนึ่งแง่ใดเลย สอนเต็มเม็ดเต็มหน่วย สอนเต็มอรรถเต็มธรรม ผู้ฟังซึ่งมุ่งต่อความจริงตามหลักธรรมซึ่งเป็นธรรมชาติที่จริงล้วน ๆ แล้ว จึงได้ฟังอย่างถึงใจ

ดังเบญจวัคคีย์ทั้งห้า พอแสดง เทวเม ภิกขเว ขึ้นแล้วก็แสดงมัชฌิมาปฏิปทา ท่านเหล่านี้ก็ได้รู้แจ้งเห็นจริง คือรู้แจ้งแทงทะลุในสติปัญญาที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จุดที่ทำงานท่านก็รวมลงว่าอริยสัจ ๔ ทุกข์ อริยสัจจ์ สมุทัย อริยสัจจ์ นิโรธ อริยสัจจ์ มคค อริยสัจจ์ รวมลงที่กายที่จิตนี้ทั้งนั้น เนะ นี้ละท่านแสดงเรื่องอริยสัจ ๔ แสดงสถานที่

ทำงานลงที่กายที่จิต ขึ้นที่กายท่านก็ว่า ซาติปี ทุกฺขา ชราปี ทุกฺขา ถึงเรื่องความทุกข์ เรื่องร่างกายนี้เป็นทุกข์ เป็นทุกข์เพราะอะไร

ก็บอกชาติก็เป็นทุกข์ ความเกิดขึ้นมา ตั้งแต่อยู่ในครรภ์ก็เริ่มแรกตั้งกองทุกข์ ขึ้นมาพร้อม ๆ ในครรภ์นั้น ตั้งเป็นรูปร่างใหญ่โตขนาดไหนกองทุกข์ก็เริ่มเท่ากัน ๆ มา โดยลำดับ จนกระทั่งขณะตกคลอดก็เรียกว่ากองทุกข์ ถึงขั้นสลบไสลทนไม่ได้ ตายมี เยอะ นี่คือความทุกข์ในการเกิด

ชราปี ทุกฺขา เวลาเฒ่าแก่ชราแล้วเป็นยังไง กำลังวังชาลดหย่อนลงไปหมดจนถึง กับว่าช่วยตัวเองไม่ได้ นอนอยู่เหมือนท่อนไม้ท่อนฟืน เป็นแต่वलมหายใจครองตัวอยู่ เท่านั้น ความรู้สึกก็มีแต่ไม่มีกำลังที่จะช่วยพยุงตนเอง ทุกข์แค่นี้มนุษย์เราสัตว์เรา เพราะช่วยตัวเองไม่ได้ แต่ความทุกข์มันเหยียบย่ำทำลายขึ้นเป็นลำดับลำดับ ไม่ได้ลด น้อยลงเหมือนกับกำลังวังชาที่จะช่วยตัวเองนั้นเลย

มรณมุขี ทุกฺข ในขณะที่จะตาย ทุกข์บีบคั้นเสียจนกระทั่งสลบไสล ถ้าสติไม่มี เพราะไม่ได้มีการอบรมก็คว้านั้นคว้านี้ ไม่มีอะไรเป็นเนื้อเป็นหนังเป็นตัวของตัวเอง คว้าน ลมคว้านแล้ง คว้านด้วยความสำคัญเป็นไปด้วยอำนาจของกิเลสทั้งมวล ทุกข์ก็บีบบังคับ เข้าไป จนทั้งเนื้อทั้งตัวตกเตียงไปก็มีมากผู้นอนอยู่บนเตียง เพราะอะไร เพราะความ ทุกข์บีบบังคับให้ตกกระเด็นไปโน้นตกกระเด็นไปนี่ อยู่ด้วยความสงบไม่ได้ นี่คือกอง ทุกข์ ท่านบอกอย่างชัดเจนอย่างนี้ ทุกข์หรือไม่ทุกข์เราวาดภาพดูที่กล่าวมานี้

ปรารถนาอะไร ๆ ไม่สมหวังก็เป็นทุกข์ ความปรารถนาส่วนมากท่านหมายถึง เรื่องปรารถนาของโลกทั้งหลายอันเป็นเรื่องของกิเลส ตั้งความปรารถนามากน้อยเพียง ไต ก็ชื่อว่าสั่งสมความทุกข์ขึ้นมากน้อยเพียงนั้นโดยลำดับลำดับ ถ้าได้มาแทนที่ความสุข จะอยู่กับความได้มามันก็ไม่อยู่เสีย ความปรารถนานั้นมันก็ไปของมันอีกเหมือนกับไฟ ได้เชื้อ เพราะฉะนั้นผู้ที่มีความปรารถนามาก ผู้ที่ความโลภมาก จึงหาความสุขไม่เจอ เลย นอกจากเพิ่มความทุกข์เข้าโดยลำดับลำดับเพราะความโลภของตน

ความสุขหาได้อยู่ในความไม่พอดีไม่ เพราะคำว่ากิเลสแล้ว หรือคำว่าความโลภ ความปรารถนาแล้ว จะไม่มีความพอดี จะเพิ่มตัวขึ้นโดยลำดับ ๆ จนกระทั่งถึงผู้ ปรารถนาตายทิ้งเปล่า ๆ ด้วยอำนาจแห่งการแบกกองทุกข์ทนไม่ไหว ก็ไม่ปรากฏว่า ใครได้รับความสุขเพราะความสมหวังนั้นเลย เพราะกิเลสไม่ให้ใครสมหวัง นอกจาก ธรรมเท่านั้นจึงให้โลกมีความสมหวังได้ นี่ก็เป็นความทุกข์ ท่านว่าปรารถนาไม่สมหวังก็ เป็นทุกข์ โสภปริเทวทุกฺขโทมนสสุปายาสา เหล่านี้มีตั้งแต่เรื่องกองทุกข์แสดงตัวเต็ม ธาตุเต็มขั้นเต็มจิตใจทั้งนั้น เป็นไฟทั้งกอง เอาความสุขมาจากไหน

นี่ท่านพูดถึงเรื่องทุกข์สังข์ มันเป็นทุกข์อย่างนี้ ให้ทราบเรื่องของมัน แล้วอะไรที่เป็นสาเหตุให้เกิดความทุกข์ เฉพาะอย่างยิ่งเวลาเจ็บไข้ได้ป่วยปวดหัวตัวร้อน หรือเวลานั่งภาวนานาน ๆ เราเป็นนักปฏิบัติเอากันในวงปัจจุบันนี้ อันนั้นพรรณนาไปเพื่อให้ทราบสาเหตุ เพื่อจะได้ประมวลเข้ามาสู่หลักปัจจุบันซึ่งมีอยู่กับตัวเราทุกรูปทุกนามนี้ แล้วพิจารณาในวงปัจจุบันนี้ว่าอะไรมันเป็นทุกข์

ทุกข์ อริยสัจจ์ ท่านบอกว่าทุกข์เป็นของจริง นี่ถึงขั้นจะเอากันจริง ๆ ชั้นอนุโลมเป็นอย่างหนึ่ง ชั้นปฏิโลมเป็นอย่างหนึ่ง ชั้นอนุโลมหมายถึง ชาติปี ทุกุชา ชราปี ทุกุชา เรื่อย นี่ชั้นปฏิโลม ย้อนเข้ามาว่าใครเป็นทุกข์ ตัวทุกข์จริง ๆ เขาได้บอกว่าเขาเป็นทุกข์ใหม่ เราผู้ไปทราบเขาว่าเป็นทุกข์นั้นต่างหากเป็นผู้จะได้รับความทุกข์ เพราะความมมกาย เพราะความลุ่มหลงของตัวเองไปยึดไฟทั้งกองเข้ามาเผาตนเอง นี่คือความหลงของจิต

แยกดูทั้งกาย กายก็เป็นความจริงอันหนึ่งเท่านั้น แต่ละสัดส่วนมันมีอยู่ของมันตั้งแต่วันเกิดมา ทุกข์เกิดขึ้นมาเป็นกาลเป็นเวลา มันก็ดับไปของมันตามหลักความจริง ทั้งที่เกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไปของมัน กายก็เป็นเช่นนั้น พิจารณาแยกแยะให้เห็นตามหลักความจริงโดยทางปฏิโลม คือหมายความว่าย้อนหาความจริง ไม่อนุโลมตาม

การพิจารณาค้นคว้าอย่างนี้คืออะไร ถ้าไม่ใช่สติ ถ้าไม่ใช่ปัญญา ศรัทธา ความเพียร ความอุตสาหะพยายาม จะเอาอะไรมาใช้คนเรา นี่ละสังขารทำงานอยู่ในวงเดียวกัน พอทุกข์เกิดขึ้น ค้นหาเหตุของทุกข์ว่ามันเกิดขึ้นเพราะเหตุผลกลไกอะไร นี่คือเรื่องของปัญญา สมุทัยได้แก่ความปรารถนาอยากให้หาย อยากให้ทุกข์ทั้งหลายสลายตัวไปอยากอยู่สบาย เหล่านี้เป็นเรื่องของสมุทัย แต่เรื่องของมรรคไม่ต้องการ หายหรือไม่หายก็ตาม ต้องการทราบความจริงนี้เท่านั้น เมื่อทราบความจริงไปมากน้อยเพียงไร เรื่องของทุกข์จะเป็นของจริงขึ้นมาเองตามความรู้ของตนที่พิจารณารอบตัว สมุทัยจะสงบตัวลงไปเองโดยลำดับลำดับ เพราะมรรคมีกำลังพิจารณารอบตัว ไม่ทำลายตัวเองเพราะมรรคมีกำลังมาก

สุดท้ายทุกสิ่งทุกอย่างก็เป็นของจริงขึ้นมาให้เห็นประจักษ์ใจ ทุกข์ อริยสัจจ์ ก็จริงเต็มส่วน ประจักษ์กับใจโดยไม่ต้องไปถามใคร อ้อ คำว่าทุกข์เป็นของจริงจริงอย่างนี้เอง สมุทัยเป็นของจริงก็จริงอย่างนี้เอง นิโรธเป็นของจริงก็เหมือนกัน ดับทุกข์ไปโดยลำดับลำดับตามหน้าที่ของตน มรรคเป็นของจริงก็รู้รอบขอบชิดด้วยปัญญา ดูตามสภาพความจริงของตนที่มีความฉลาดรอบตัว ต่างอันต่างจริงเป็นขั้น ๆ ขึ้นไป จนกระทั่งถึงจริงสุดยอด เมื่อถึงจริงสุดยอดแล้วทั้งสี่นี้ก็ผ่านไป เหลือแต่ความบริสุทธิ์ล้วน ๆ ที่พ้นจากสังขารทั้งสี่นี้แล้ว

นี่ละในธัมมจักกัปปวัตตนสูตรท่านแสดงไว้ นี่คือศาสดาองค์เอกแสดงไว้เป็นปฐมเทศนา เป็นปฐมฤกษ์แก่บรรดาสาวกทั้งหลาย ผู้ที่สนองพระโอษฐ์ของพระองค์ได้เต็มภูมิก็เบญจวัคคีย์ทั้งห้า เป็นสาวกอรหันต์ขึ้นมาทั้งห้าองค์ ออกจากธรรมของจริงของพระพุทธเจ้า นี่คำว่าธรรมมีอยู่ สาวกทั้งหลายเหล่านั้นหายสงสัยเต็มหัวใจแล้วไม่มีอะไรเหลือ ธรรมมีอยู่อย่างไร ธรรมประเสริฐไม่ไปถามใคร พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาองค์เอกเพราะอะไรไม่ต้องถาม เพราะธรรมชาตินั้นก็เอกอยู่แล้ว ต่างอันต่างเอก ต่างองค์ต่างเอก เป็นสภาพเดียวกันหาที่ค้ำกันไม่ได้

นี่เห็นแล้วเห็นพระพุทธเจ้าเต็มองค์ คือเห็นความบริสุทธิ์ของตนเอง นี่ที่นี้ธรรมมีอยู่ไม่มีปัญหาสำหรับท่านเหล่านี้ เพราะจิตเป็นคู่ควรกับธรรมมีอยู่ทั้งหลายนั้นได้สัมผัสสัมพันธ์กันโดยลำดับลำดับ จนกระทั่งเต็มภูมิแห่งจิตเต็มภูมิแห่งธรรม ในความว่ามีอยู่และในความว่าประเสริฐแห่งธรรมแห่งจิต มีสมบูรณ์เต็มที่ในหัวใจแล้วหายสงสัย นี่ท่านเหล่านี้แลท่านผู้รับทราบท่านผู้ยืนยันในธรรมมีอยู่และในธรรมประเสริฐ สามัญเราธรรมดาไม่สามารถ จะจิตก็ดวงก็ตาม เช่นเดียวกับหม้อที่ถูกคว่ำปากลงไว้ นั่นแล ไม่สามารถจะรู้จะเห็น ถ้าอยากจะรู้จะเห็นธรรมให้หงายปากหม้อขึ้นมาเพื่อรับธรรมทั้งหลาย หงายความเพียรขึ้นมา

ศรัทธาความเชื่อตามหลักความจริงของพระพุทธเจ้านี้ เป็นความเชื่อที่ไม่ขาดทุนสูญุดอก เป็นความเชื่อที่ไม่เสียเวล่ำเวลา เป็นความเชื่อที่ถูกต้องตามหลักธรรม และเป็นความเชื่อที่จะหยั่งความอดสำหรับพยายามทุกด้านทุกทาง ที่จะให้ไหมตัวเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อชำระสิ่งที่ป็นข้าศึก เพื่อปราบปรามสิ่งที่ป็นข้าศึก อันเป็นตัวจอมปลอมทั้งหลายออกไปจากใจโดยลำดับลำดับ จนกระทั่งไม่มีอะไรเหลือภายในใจ เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นกับตัวเอง เชื่อพระพุทธเจ้าเชื่ออย่างนี้ ศรัทธาเป็นมาเอง วิริยะเพียรเอง เพราะเกี่ยวโยงกัน คนเราเมื่อมีศรัทธาถึงใจทำไมความเพียรจะไม่ถึงใจ สติก็ต้องถึงใจ สมาธิถึงใจ ปัญญาถึงใจ ธรรมถึงใจ กิเลสกระจายออกไปโดยลำดับลำดับจนไม่มีอะไรเหลือ

นี่แหละธรรม ความเพียรโดยหลักธรรมชาติ ความเพียรประจักษ์ใจเป็นอย่างไร ไม่ต้องบังคับบัญชาหากหมุนตัวไปเอง สติก็เหมือนกัน ความรู้อยู่ที่ไหนสติจะกลมกลืนกันไป ปัญญาจะกลมกลืนกันไป สมาธิมั่นคงทั้งเหตุคือการบำเพ็ญไม่แหละแหละ มันคงทั้งผลคือสิ่งที่ปรากฏขึ้นเป็นความร่มเย็นเป็นสุขหนาแน่นมั่นคงภายในจิตใจ ปัญญามีความรอบตัว รอบทุกอาการของจิตที่แสดงออกมา รอบทุกอาการของอวัยวะที่แสดงตัวออกไป รอบทั้งภายนอกที่เข้ามาสัมผัสสัมพันธ์ จึงเรียกว่าปัญญารอบตัว นี่เป็นธรรม

ที่เกิดขึ้นปรากฏขึ้นในใจของผู้บำเพ็ญเองไม่ต้องถามผู้ใด ๆ ทั้งหมด จะเป็นสิ่งที่
ประจักษ์ยอมรับตัวเองภายในนั้น นี่ชื่อว่าธรรมแท้ขึ้นภายในจิต

เรายังไม่สามารถมองเห็นธรรมแท้รู้ธรรมแท้ ต้องอาศัยตำรับตำราทางเสียก่อน
เหมือนเป็นแบบแปลนแผนผัง แล้วพยายามตะเกียกตะกายไปตามนั้น หนักบ้างเบา
บ้างต่อสู้กันไปทนกันไป จนถึงขั้นรู้ประจักษ์ตัวเองแล้วไม่ต้องมีอะไรมาสนับสนุนก็เป็น
ไปได้เอง นี่แหละการปฏิบัติธรรม

คำว่าธรรมมีอยู่ มีอยู่อย่างนี้แหละ ธรรมทั้งหลายนั้นไม่ใช่ดิน ไม่ใช่ไม้ ไม่ใช่ลม
ไม่ใช่ไฟ ไม่ใช่ดินฟ้าอากาศ ไม่ใช่อวกาศ ไม่ใช่วัตถุสิ่งใดทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นตา หู จมูก
ลิ้น กาย ซึ่งเป็นวิสัยของสิ่งเหล่านี้ จึงสามารถรับได้เพียงสิ่งเหล่านี้เท่านั้นแต่ไม่สามารถ
รับธรรมได้ เพราะธรรมไม่ใช่สิ่งเหล่านี้ ไม่ใช่สิ่งที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ของเราสัมผัส
สัมผัสได้นี้เป็นธรรม แต่จะสามารถสัมผัสสัมผัสได้ด้วยใจที่ประกอบด้วยองค์ธรรม
ที่ถูกต้องดังที่กล่าวมาเหล่านี้ เช่น ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา

นี่แหละเป็นทางที่ไหลมาแห่งธรรม เป็นเครื่องมือที่จะสัมผัสสัมผัสธรรมได้ทุก
ประเภท ตั้งแต่ความสงบเย็นใจขึ้นมาโดยลำดับ ความสงบก็ไม่ต้องไปถามที่ไหน จะ
ปรากฏขึ้นที่ใจของผู้บำเพ็ญนั้นแล นี่จึงว่าธรรมแท้ ๆ เกิดขึ้นจากภาคปฏิบัติ ปรีชา
ศึกษาเล่าเรียนมาตั้งแต่วันบวช เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ นี้ได้เรียนแล้ว ปรีชา
อุปชฌายะมอบให้ทุกรูปทุกนามที่บวชตั้งแต่เณรขึ้นไป แล้วนำเข้าไปคลี่คลายขยายดู
เป็นภาคปฏิบัติเป็นยังไง เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ อันเป็นเส้น ๆ นี้หรือเป็นคน ทั้ง
ผมทั้งขนเส้น ๆ นี้หรือเป็นคน นี้หรือเป็นของสวยของงาม อันเป็นเส้น ๆ นี้หรือ เส้น
หญ้ามันก็เหมือนกันไม่เห็นสวยเห็นงาม ทำไมผมอันนี้มันงามมันสวยนัก อะไรพาให้
สวยอะไรพาให้งาม อะไรมาหลอก คั่นหาความจริงให้เจอ เมื่อคั่นหาความจริงสิ่งที่มา
หลอกแล้ว มันก็จริงมันก็เจอเท่านั้นเอง

ดูตามความจริงแล้วมันมีอะไรสวยงาม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ดูเข้าไปทั้งภายใน
นอภายในตลบตบทวนหลายครั้งหลายหน บังคับปัญญาดูตามความจริง อย่าให้จิตเผลอ
ไถลออกไปสู่ความจอมปลอมซึ่งกิเลสปกเสียบเอาไว้รอบด้าน อันนี้ง่ายนักเรว้นักนะ
เพราะกิเลสเคยคล่องตัวบนหัวใจเรามาานาน ธรรมยังคล่องไม่ได้ พอจะเริ่มทำนี้ถูกมัน
ปิดมือตกไปหมด ๆ ปิดมือหักมือขาด แขนหักแขนขาด หัวกุดหัวด้วนไป มันตั้งไม่อยู่
นะซิ จะตั้งความเพียรก็ถูกมันปิดเสีย ตั้งทำไต่ก็ถูกมันปิดเอาล้มไปเสีย ๆ ล้มก็ล้มลง
หมอนนั้นแหละ ความซี้เกียจซี้คร้านมันก็จมอยู่ในหัวใจนี้เสียก้าวไม่ออก เพราะกำลัง
ของกิเลส กำลังของสิ่งจอมปลอมมีมาก มันเป็นอัตโนมัตติของมันคล่องตัวที่สุด

เพราะฉะนั้นจึงต้องได้พยายามต่อสู้กับมันอย่างหนักด้วยความพากเพียร ความ
 อุตสาหะพยายาม เพราะเล็งประจักษ์ใจแล้วว่าธรรมเป็นของประเสริฐต่างหาก กิเลสไม่
 ได้ประเสริฐ ธรรมต่างหากประเสริฐ กิเลสเป็นตัวลอลง เป็นตัวจอมปลอมร้อย
 เปอร์เซ็นต์ ๆ ธรรมเป็นธรรมที่แท้ที่จริงร้อยเปอร์เซ็นต์ ๆ สวนทางกันไป เราเชื่อเชื่อ
 พระพุทธเจ้าหรือเชื่อกิเลส เราต้องถามตัวของเราเองด้วยสติปัญญาของเราเอง จึงชื่อว่า
 เป็นผู้ชักตัวเองกับกิเลส อยู่กับตัวเองแก้ตัวเองด้วยอำนาจของธรรม กิเลสเป็นเครื่อง
 ผูกเครื่องมัด เราแก้ด้วยอรรถด้วยธรรม เราจะเชื่อใคร พุทธิ ธมฺมํ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ
 เราเปล่งวาจามาตั้งแต่ไหนแต่ไร เฉพาะอย่างยิ่งขณะที่บวชมาจนกระทั่งปานนี้

พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์หรือองค์ลอลงโลกมีไหม เราถือพระ
 พุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ถืออย่างไร พระพุทธเจ้าจริงอย่างไรในภาคปฏิบัติที่ดี ทั้ง
 ผลเป็นที่ได้รับเป็นที่พอพระทัยอยู่แล้ว ธรรมะที่ว่า ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ นี้ก็เหมือนกัน
 อยู่ในพระทัยของพระพุทธเจ้าเต็มดวงอยู่แล้ว สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ พระสงฆ์สาวกล้วน
 แล้วตั้งแต่เป็นผู้ทรงธรรมอันบริสุทธิ์นี้ทั้งนั้น ท่านเหล่านี้ไม่ใช่ผู้ลอลง ไม่ใช่ผู้ต้ม
 ตุ่นสัตว์โลกทั้งหลายให้ลุ่มจมไป มีกิเลสเท่านั้นเป็นธรรมชาติที่ลอลงสัตว์โลกทั้ง
 หลายให้ลุ่มจมไป ไม่ว่าจะสัตว์ไม่ว่าบุคคล หญิงชาย ชาติชั้นวรรณะใดก็ตาม ถูกต้มถูกตุ๋น
 จากกิเลสนี้ทั้งนั้น ทำไมเราก็คือเป็นคนหนึ่งซึ่งถูกต้มถูกตุ๋นจากมันมานานแสนนานแล้ว จึง
 ยอมเชื่อมั่นอยู่ตลอดเวลา ไมไพล่หน้าขึ้นมาจากสติปัญญาของตนบ้าง ให้แต่มัน
 มองดูหน้า สับหน้าผากเราอยู่เรื่อย ๆ มีอย่างเธอ เราเป็นนักปฏิบัติต้องพิจารณาอย่าง
 นั้น ต้องใช้สติปัญญาพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงไปมาเป็นหลายสัณหลายคม สมกับ
 กิเลสมีหลายสัณหลายคม ไม่อย่างนั้นไม่ทันกันนักปฏิบัติ พลิกขึ้นมาใช้ให้ทัน

นี่เราพูดถึงเรื่องปริยัติ พอได้เรียนแล้วแยกมาเป็นภาคปฏิบัติ ไม่เพียงแต่ ตโจ
 เท่านั้นแหละ เมื่อเข้าไปถึงนี้แล้ว อวัยวะน้อยใหญ่ในสกลกายนี้มันจะตลอดทั่วถึงไป
 หมด เป็นสภาพเหมือนกัน ถ้าว่า อนิจฺจํ ทุกฺขํ อนตฺตา เต็มหมดทั่วตัวนี้ ถ้าว่าอสุภะอสุ
 ภัง ตรงไหนมันสะอาดพอที่จะไว้วางใจได้มีไหม มันไม่มี เต็มหมดตัว แต่กิเลสมันบอก
 ว่าดีว่าสวยว่างาม มันเอาลม ๆ แล้ง ๆ มาลอลงเราก็เชื่อมั่น มันไม่มีความจริงอะไรเลย
 เรายังเชื่อมั่นจนกระทั่งปานนี้ เอาธรรมพระพุทธเจ้าจับเข้าไปซิ จับเข้าไป จับเข้าไปตรง
 ไหนไม่หยุดไม่ถอยแล้วก็ฟัง ๆ เมื่อความจอมปลอมนั้นฟังแล้วอยู่สบาย เพราะมีแต่
 ความจริงล้วน ๆ อยู่ด้วยกันสบายไปหมด แม้ทุกซ่จะมีอยู่ในธาตุในชั้นธเจิบใช้ได้ป่วยก็
 ตาม มันก็เป็นความจริงอันหนึ่งของมัน เพราะใจของเราเป็นความจริงแล้วไม่เป็นทุกซ่
 ต่อกัน ไม่กระทบกระเทือนกัน ไม่ได้หวั่นไหวต่อกันเลย นี่การพิจารณาให้พิจารณา
 อย่างนี้

นี่เป็นสนามรบ นี่เป็นสถานที่ทำงานของนักปฏิบัติเพื่อความหลุดพ้น ไม่หลุดพ้นที่ตรงไหน หลุดพ้นที่ถูกผูกมัดนั้นแหละ สิ่งเหล่านี้แหละเป็นเครื่องผูกมัดจิตใจของเราอยู่เวลานี้ ให้ได้กระเสือกกระสนกระวานกระวาย ดิ้นอยู่อย่างนั้นภายในจิตใจใคร ๆ ก็รู้ เพราะมีสิ่งพาให้ดิ้น ไม่ต้องถามกันก็รู้ ให้ธรรมจ่อเข้าไปชิดตรงไหน ความสงบจะปรากฏขึ้นมา ๆ เรื่อย ๆ จนกระทั่งกิเลสพังลงไปหมดเพราะอำนาจแห่งธรรมปราบปรามมันแล้ว ไม่มีอะไรติดไม่มีอะไรดิ้น มีก็แต่เรื่องซนธลว่น ๆ เท่านั้นแหละ

รูปก็มีอยู่ตามสภาพของมัน ก็รู้อยู่แล้วว่ารูปนี่คือธาตุ ๔ แน่ะ ดิน น้ำ เป็นสำคัญที่เด่นเพราะเป็นธาตุที่หยาบ ก้อนร่างกายของเรานี้มันก็ก้อนดินเหนียวนั่นเอง ฉาบทาด้วยน้ำชั้น ๆ และ ๆ อยู่ในตัวของเรา ไม่ผิดอะไรกับขี้ตมขี้โคลนที่เปียกแฉะและชื้น ๆ อะไรเลยแหละ ความร้อนเราก็ก็นอนอยู่แล้ว ไฟตื่นมันอะไร ไฟในร่างกายนี้ก็เป็อันเดียวกัน ลมก็ลมหายใจ หายใจเข้าหายใจออกตื่นอะไรลม ลมนั่นหรือเป็นคน ลมทั่วโลกทั่วดินแดนไม่เห็นเป็นคน ทำไมลมในจมูกเป็นคนได้ ถ้าไม่ถูกหลอกเอาเสียอย่างเปื่อย นั่นถามตัวเองบ้างซิ กิเลสอยู่กับตัวเองต้องถามตัวเอง สติปัญญาซึ่งเป็นเรื่องของอรรถของธรรมอยู่กับตัวเองคันขึ้นมาใช้ คันขึ้นมา ขูดคันมันทำลายมัน สิ่งจอมปลอมทั้งหลายเหล่านี้

ดูให้เห็นชัดธาตุ ๔ ดิน น้ำ ลม ไฟ มีเท่านั้น มีความวิเศษวิโสอะไรดินน้ำลมไฟเหยียบย่ำไปมาก็มีแต่ดินแต่น้ำแต่ลมแต่ไฟทั้งนั้น อยู่ในตัวของเรานี้ก็ตั้งแต่วันเกิดมาจนกระทั่งเดี๋ยวนี้ มันให้ความวิเศษวิโสอะไรต่อเราบ้างอันดินน้ำลมไฟ ทำไมจึงไปเสกสรรปั้นยอมมันเอานักหนา เสกสรรเท่าไรยังพันเข้าไป ๆ เหมือนลิงทอดแหนี้ เอ้า คลี่คลายออกซิด้วยสติปัญญามีเท่าไร ธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะที่เปิดเผย เป็นธรรมะที่เป็นความจริง งามจากลำหยาญมาก นำเอามาใช้แก้กิเลสให้หมอบราบไปหมดไม่ให้มันเหลือ สิ่งจอมปลอมทั้งหลายหมดไปแล้วยังเหลือแต่ความจริงล้วน ๆ อยู่แสนสบาย ไม่มีอะไรมากวนใจแหละ ที่เรียกว่าซนธลว่น ๆ คืออย่างนี้แหละ มีแต่ซนธ รูปซนธก็เป็นซนธลว่น ๆ เสีย ไม่มีกิเลสตัวใดเข้าไปแทรก ถึงจะมีกำลังวังชาก็เป็นกำลังวังชาของธาตุของซนธ ไม่ใช่เป็นกำลังวังชาของอำนาจกิเลสระคะตันทหาอะไร

เวทนา ความสุข ความทุกข์ เศษ ๆ ที่เป็นอยู่ในร่างกายนี้ก็เห็นกันอย่างชัด ๆ อยู่ที่นี่ มันก็มีแต่เกิด ๆ ดับ ๆ ก็รู้กันอยู่จนจำเจ ทำไมพิจารณาไม่เห็นชัดตามสิ่งที่มีอยู่อย่างจำเจเปิดเผยอยู่ตลอดเวลา มันน่าจะรู้จะเห็นกันด้วยปัญญาถ้านำมาใช้ สัจญาก็ฟังซิ จำได้เท่าไร เรียนจบพระไตรปิฎกก็จำทั้งนั้นแหละ กิเลสตัวหนึ่งก็ไม่ถลอกเพราะเป็นสัจญญา จะเอาอะไรมาแก้กิเลส ถ้าเป็นปัญญาแล้วพังเลยกิเลสไม่มีเหลือ ต้องจำเอามา

ให้เป็นปัญญาชิ ถ้าเป็นปัญญาแล้วก็ทำลายกิเลสได้ สังขารก็ปรุปรุอยู่อย่างนั้นยับ ๆ แยะ ๆ

เมื่อเป็นชั้นธลวัน ๆ แล้วมันมีเท่านั้นแหละ มันไม่กำเริบเสิบสานไปมากกว่านี้ อะไรเกิดขึ้นก็ตามสภาพของตน ๆ ไม่มีอะไรมาหนุนมาจุดมาลากไปให้เป็นอย่างอื่น ภายก็สักแต่ว่ากายอยู่อย่างนั้น เวทนา ความสุข ความทุกข์ ที่เป็นอยู่ในชั้นธก็เป็นผู้ตามธรรมชาติของมัน รู้ตามความจริงไม่ตื่นไม่เต้น ไม่หลงไหล ต่างอันต่างจริง สัญญาก็จำได้จำไป สัมผัสได้สัมผัสไป ก็รู้กันอยู่แล้ว ความจำกับความหลงลืมเป็นคู่เคียงกันก็รู้กันอยู่แล้ว สังขารความคิดความปรุ ก็ปรุไปอย่างนั้น ไม่มีตัวใดที่เข้ามาถือบังเหียน อวิชชาปุจฉา ไม่มี ตัวอวิชชานั้นแหละตัวถือบังเหียนของชั้นธทั้งห้านี้ ถูกพังทลายลงไปหมดแล้วก็ไปชั้นธลวัน ๆ จะมีอะไรเหลืออยู่ รับทราบกันไป พอถึงกาลอวสานของมัน พอหมดแล้วก็สลายตัวของมันลงไป ใครจะไปให้ชื่อให้นามมันที่นี่ ก็มีแต่จิตดวงเดียว ไปให้ชื่อให้นาม ไปหลงมัน

พอจิตดวงนี้รอบตัวแล้ว มันยังอยู่มันก็รู้กันอยู่อย่างนั้นจะไปตื่นกันอะไร นี่ภาคปฏิบัติ ให้เห็นว่าธรรมมีอยู่จะเปิดเผยขึ้นที่ใจ เวลานี้กิเลสปกปิดไว้ไม่ให้เห็นธรรม ธรรมประเสริฐก็กิเลสแทรกเข้าไป แล้วเหยียบหัวใจเราเสียวกิเลสประเสริฐ ความโลภเกิดขึ้นก็ประเสริฐ ความหลงเกิดขึ้นประเสริฐ ราคะตัณหาเกิดขึ้นประเสริฐ มีแต่ประเสริฐไปหมดเรื่องของกิเลส แต่หาตัวประเสริฐอันแท้จริงที่จะมาหนุนใจให้ได้รับความสุขไม่มีเลย มีแต่ฟินแต่ไฟวิเศษอะไร ประเสริฐอะไร คุณันบ้างชิ

มันประกาศกังวานอยู่ในหัวใจ หลอกอยู่ตลอดเวลา ทำไมไม่เอาธรรมเข้าจับกัน บ้างว่าความโลภเคยให้คนเป็นสุขที่ไหน โลภมากเท่าไรยังเป็นทุกข์มาก เป็นฟินเป็นไฟไปหมดนั่นแหละ หมุนตัวเป็นเกลียวยิ่งกว่ากังหัน คนโลภมากเป็นอย่างนั้น อยู่ไม่เป็นสุขตื่นระแวงระวาย ความโลภมันเหยียบย่ำทำลายหัวใจ ได้มาเท่าไรแทนที่ความโลภจะสงบไปใจจะได้รับความสุข ยิ่งเพิ่มฟินเพิ่มไฟขึ้นไปมีความสุขที่ตรงไหนนั่น เอาให้มันเห็นจริง ๆ อย่างนั้นชินนักปฏิบัติ ธรรมเป็นของจริง ให้เห็นทั้งของจริงทั้งของปลอมชิ ว่าความโลภมันเป็นของวิเศษเป็นความสุขได้อย่างไร อันนี้เป็นเรื่องของกิเลส สำหรับธรรมท่านไม่ว่าอย่างนั้น ท่านปราบเอาเลย ท่านลบล้างไปเลย มันสุขที่ตรงไหน คนโลภนั้นละคือคนจะตาย นั่นพูดง่าย ๆ ว่าฉัน โลภมากเท่าไรมันจะตายสด ๆ ร้อน ๆ

ความโกรธก็เหมือนกัน เกิดขึ้นมาก ๆ นี้ตัวแดงเป็นพริกเผาไปเลย นั่นหรือคนเป็นสุข ตัวแดงเป็นพริกเผา นั่นหรือ ผู้ไม่โลภอยู่สงบสบายไม่มีอะไรกังวลต่างหาก เป็นผู้มีความสุข เป็นผู้ทรงความสุข ผู้ไม่โกรธอยู่ด้วยความสะดวกสบายด้วยจิตที่บริสุทธิ์ต่างหากเป็นผู้มีความสุข ทรงไว้ซึ่งความสุข ไม่หลงมกมายไม่หลงอะไรทั้งนั้น ตัว

หลงตัวเหลืงนี้้ออกไปหมดไม่มีอะไรเหลือ ปราบมันออกหมด ยังเหลือแต่ความสุขที่
บริสุทธิ์ล้วน ๆ นั่นคือผู้ประเสริฐ นั่นคือผู้เป็นบรมสุขต่างหาก

ราคะตัณหาเป็นเครื่องเขย้าก่อกวนให้ดิ้นรนกวัดแกว่งเหมือนสุนัขเดือน ๙
เดือน ๑๐ ดิ้นรนกระวนกระวาย นั่นละตัวมันดิ้นที่สุดตัวนี้ เมื่อฆ่าสาเหตุตัวมันดิ้นเสีย
แล้วอะไรจะมาดิ้น คนดิ้นตายมีความสุขไหม คนไม่ดิ้นต่างหากมีความสุข นี่ตัณหา
ราคะพาดี้นล้มดิ้นตายอยู่ทั้งวันทั้งคืนยืนเดินนั่งนอน ทุกเพศทุกวัย มันมีความสุขหรือ
มันพาดี้นอยู่นั้น ความไม่ดิ้นต่างหาก ความสลัดปัดทิ้งสิ่งที่พาให้ดิ้นทั้งหลายนี้ออกเสีย
จากใจ ใจไม่ติดใจไม่ดิ้น ใจอยู่ด้วยความสงบร่มเย็นต่างหากเป็นใจที่ทรงความสุขไว้
เป็นผู้หาความสุขได้ นี่ละปรารณาสິงนี้้เจอบเพราะเป็นความจริง ถ้าเป็นความ
จอมปลอมปรารณาเท่าไรก็ไม่เจอบ ท่านจึงว่าเป็นทุกข์ ๆ เรือย ยมฺปิจุฉฺ น ลกฺติ ตมฺปิ
ทุกฺข์ ทุกฺข์ เรือย ไม่มีคำว่า สุข สุข

ถ้าดำเนินตามทางมรรคที่พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนแล้ว ปรมฺ สุขิ ปรมฺ สุขิ ไม่
ต้องถาม นี่ละธรรมจะเปิดเผยขึ้นที่ใจ ความวิเศษจะเปิดเผยขึ้นที่ใจ จะไม่เปิดที่ตรง
ไหน ใจเท่านั้นจะเป็นผู้สัมผัสสัมผัสธรรม ขอให้ปราบกิเลสให้พังทลายไปเถอะ ความ
ปิดบังมันจะหายไปพร้อมกับตัวกิเลสซึ่งเป็นตัวปิดบังนั้นแล ความเปิดเผยแห่งธรรมทุก
ชั้นทุกภูมิจะขึ้นในทันทีทันใด สว่างจ้าไปหมดเลย

ปฏิบัติเอาให้จริงให้จ้งนักปฏิบัติ อย่าไปเสียดายเรื่องของกิเลส มันมีแต่เรื่อง
ของกิเลสทั้งนั้นรอบอยู่ในหัวใจของเรา เว้นแต่ไม่พูดเท่านั้นนะ มันเต็มอยู่ที่จิตใจ เอา
ธรรมเปิดขึ้นมาซิ ให้ได้เห็นความวิเศษศักดิ์สิทธิ์ ความทุกข์ความลำบากทั้งหลายจะ
กลายเป็นปุ๋ยขึ้นมาสสนับสนุนจิตใจให้มีความร่มเย็นเป็นสุข สมานิไม่เคยปรากฏก็จะ
ปรากฏที่ใจ ปัญญาไม่เคยปรากฏก็จะปรากฏ วิมุตติหลุดพ้นไม่เคยปรากฏจะสว่าง
ขึ้นที่ใจนี้ ปรมฺ สุขิ ปรมฺ สุขิ ไปถามหาที่ไหน รู้อยู่ในใจแล้วถามที่ไหน ให้พากันตั้งอก
ตั้งใจ

เอาละเทศน์เท่านี้ เหนื่อยมากวันนี้